

เลขที่เอกสาร: 61120115410279000

สวพ-ว-4(1)

ใบนำส่งรายงานวิจัย

เลขที่รับ(สวพ).....

วันที่รับ.....

ขอส่งรายงานวิจัย มก. ประจำปีงบประมาณ (1) 2554

(2) ลักษณะโครงการ เป็นโครงการวิจัยเดี่ยว รหัส ส-ค(ด)13.54 ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาฐานข้อมูลข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

(3) หัวหน้าโครงการ อ.พัตชา เศรษฐสุภา

(4) หน่วยงาน สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

(5) ประเภทโครงการวิจัย โครงการวิจัย 3 สาขา โครงการวิจัยสาขาสังคมและพฤติกรรมศาสตร์

(6) รายงานที่ส่ง รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (ฉบับจริง) จำนวน 8 ชุด พร้อม CD/Diskette 2 แผ่น

(7) การเผยแพร่ผลงานวิจัย ประสงค์ให้ สวพ. เผยแพร่ได้

ลงชื่อ.....

(อ.พัตชา เศรษฐสุภา)

หัวหน้าโครงการ

27 ม.ค. 2557

ใบรับรายงานวิจัย

เลขที่รับ(สวพ).....

วันที่รับ.....

ขอส่งรายงานวิจัย มก. ประจำปีงบประมาณ (1) 2554

(2) ลักษณะโครงการ เป็นโครงการวิจัยเดี่ยว รหัส ส-ค(ด)13.54 ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาฐานข้อมูลข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

(3) หัวหน้าโครงการ อ.พัชรา เศรษฐสุภา

(4) หน่วยงาน สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

(5) ประเภทโครงการวิจัย โครงการวิจัย 3 สาขา โครงการวิจัยสาขาสังคมและพฤติกรรมศาสตร์

(6) รายงานที่ส่ง รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (ฉบับจริง) จำนวน 8 ชุด พร้อม CD/Diskette 2 แผ่น

(7) การเผยแพร่ผลงานวิจัย ประสงค์ให้ สวพ. เผยแพร่ได้

ลงชื่อ.....

(เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนา)

...../...../.....

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์
ทุนอุดหนุนวิจัย มก.ปีงบประมาณ 2554

รหัสโครงการวิจัย ส-ค(ด)13.54
โครงการพัฒนารฐานข้อมูลข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
The Glutinous Rice Database Development for Food Security

หัวหน้าโครงการ อ.พัชรา เศรษฐฐากา
หน่วยงานต้นสังกัด สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและ
อุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร
หน่วยงานหลัก สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและ
อุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

แหล่งทุน : ทุนอุดหนุนวิจัย มก.

สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัย (Project)
โครงการวิจัยทุนอุดหนุนวิจัย มก. ปีงบประมาณ 2554

ส่วนที่ 1 ข้อมูลโครงการวิจัย

- 1.1 รหัส ส-ค(ด)13.54 ชื่อโครงการวิจัย โครงการพัฒนาฐานข้อมูลข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
- 1.2 ลักษณะโครงการ เป็นโครงการวิจัยเดี่ยว
- 1.3 ชื่อหัวหน้าโครงการ อ.พัชชา เศรษฐสุภา
- 1.4 หน่วยงานต้นสังกัด สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

หน่วยงานหลัก สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

- 1.5 ประเภทโครงการ โครงการวิจัย 3 สาขา โครงการวิจัยสาขาสังคมและพฤติกรรมศาสตร์
- 1.6 ระยะเวลาดำเนินงานวิจัยตลอดโครงการ 1 ปี ปีงบประมาณ 2554
- 1.7 สถานที่ดำเนินงานวิจัย/เก็บข้อมูล
 - การวิจัยนี้จำกัดพื้นที่ใน 17 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 1.8 งบประมาณรวมตลอดโครงการ 150,000.00 บาท ประกอบด้วย
 - ปีงบประมาณ 2554 ได้รับ 150,000.00 บาท

1.9 วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

- 1 เพื่อสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้ข้าวเหนียว
- 2 จัดทำแผนที่เพื่อการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียว
- 3 เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

1.10 เป้าหมายผลงานวิจัยตลอดโครงการ

ปีงบประมาณ	เดือนที่	ผลงานวิจัยที่คาดว่าจะได้
2554	1-6	
	7-12	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ฐานข้อมูลองค์ความรู้ข้าวเหนียวที่มีประสิทธิภาพ 2. ได้แผนที่แสดงพื้นที่การปลูกข้าวเหนียวพื้นเมือง 3. ผู้เชี่ยวชาญ เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลความรู้ข้าวเหนียวผ่านทางเว็บไซต์ 4. ได้แนวทางในการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงอาหารที่มีประสิทธิภาพ

5. องค์ความรู้ที่ได้จะช่วยในการขยายงานวิจัยของ มก.ฉกส. และมก.โ
รวม

1.11 สรุปผลการดำเนินงานวิจัยตลอดโครงการ

- วัตถุประสงค์ (ตามแผน)

- 1.1.เตรียมความพร้อมด้านการประสานงานการวิจัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.ค้นคว้าและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม
- 3.จัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการข้าวเหนียว
- 4.จัดทำรายชื่อผู้ที่จะเข้ารับการสัมภาษณ์
- 5.รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 6.จัดทำรายชื่อหนังสือที่เกี่ยวข้องกับข้าวเหนียว
- 7.สำรวจพื้นที่การผลิตข้าวเหนียวพื้นเมืองเพื่อนำมาจัดทำแผนที่
- 8.สัมภาษณ์บุคคลเป้าหมาย
- 9.ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล
- 10.วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- 11.จัดทำแผนที่การผลิตข้าวเหนียวพื้นเมือง
- 12.จัดทำเว็บไซต์ข้าวเหนียวเพื่อชีวิต
- 13.จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์
- 14.จัดทำรายงานผลการวิจัยสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เป้าหมาย/ผลที่คาดหวัง (ตามแผน)

- 1.1.ได้ฐานข้อมูลการผลิตข้าวเหนียว (P)
- 2.ได้แผนที่แสดงพื้นที่การปลูกข้าวเหนียวพื้นเมืองเพื่อการบริหารจัดการ (P)
- 3.ได้แนวทางในการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร (P)
- 4.ได้เว็บไซต์ฐานข้อมูลข้าวเหนียวที่พร้อมจะพัฒนาในระดับชาติต่อไป (P)

- ผลการดำเนินงาน (ปฏิบัติได้จริง)

- 1.ได้ผลตามเป้าหมายที่คาดหวัง

1.12 ผลการดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนหรือไม่ อย่างไร

- เป็นไปตามแผน

1.13 ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข

มีปัญหาและอุปสรรคด้านวิชาการ

- เทคนิคการวิจัยด้าน IT

แนวทางการแก้ไข

- ศึกษาเทคนิควิจัยด้าน IT มากขึ้น

1.14 สรุปผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

- บรรลุ

1.15 ผลผลิต/สิ่งที่ได้จากการวิจัย (Outputs)

- อื่นๆ (ระบุ)

- ได้แผนที่ดินการผลิตข้าวเหนียวพื้นเมืองในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.16 จุดเด่นของผลงานวิจัย / ผลผลิต / สิ่งที่ได้จากการวิจัย (outputs)

- แก้ปัญหาและพัฒนาประเทศตามประเด็นยุทธศาสตร์หลักของแผนบริหารราชการแผ่นดิน
ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

- อื่นๆ

สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการวิจัยด้านข้าวเหนียว

1.17 การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Outcomes)

1. การนำผลการวิจัยไปเผยแพร่/ถ่ายทอด

1.1 วารสารวิชาการระดับชาติ/วารสารวิชาการระดับนานาชาติ

-

1.2 นำเสนอในการประชุม/สัมมนาระดับชาติและนานาชาติ

-

1.3 เผยแพร่ผลงานในรูปแบบการจัดนิทรรศการ

-

1.4 บทความ

-

1.5 จัดอบรมถ่ายทอด

-

1.6 นำเสนอทางสื่อผสม

-

1.7 ภาครัฐนำไปใช้กำหนดแผน/นโยบาย

-

1.8 มีผู้นำผลงานวิจัยไปอ้างอิง

-

1.9 อื่นๆ

-

2. เป้าหมายการนำผลลัพธ์ / ผลสำเร็จที่ได้ / หรือคาดว่าจะได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการศึกษา/เสริมการเรียนรู้การสอน
 - เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเหนียวเพื่อการศึกษแก่ประชาชน
2. ด้านเศรษฐกิจ
 - ได้แนวทางในการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียว
3. ด้านสังคม
 - ได้แนวทางการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
4. เสนอภาครัฐเพื่อใช้กำหนดแผน/นโยบาย ฯลฯ
 - ได้แนวทางในการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
5. นำความรู้ไปวิจัย/พัฒนาขั้นต่อไป
 - งานวิจัยนี้ สามารถต่อยอดทำในทั่วประเทศเพื่อสร้างฐานข้อมูลข้าวเหนียวไทยที่มีประสิทธิภาพ
6. อื่นๆ (ระบุ)
 - เมื่อเสร็จสิ้นงานวิจัยนี้ มก.ชกส. น่าจะทำข้อเสนอเพื่อจัดตั้งศูนย์ข้าวเหนียวแห่งชาติและสามารถขยายเครือข่ายในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงต่อไปได้

1.18 ผลกระทบ (Impact) ที่เกิดจากการนำผลการวิจัยไปใช้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านใด

- ยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ.2548 - 2551)
 1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
เป้าประสงค์ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน
 2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
เป้าประสงค์ การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง
 3. ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
เป้าประสงค์ การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศน์
 4. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์ การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่คุณภาพ และความยั่งยืน
 5. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
เป้าประสงค์ การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย
- นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2551 - 2553)
 - ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม
 - กลยุทธ์การวิจัยที่ 8 ส่งเสริมความเข้มแข็งและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของท้องถิ่นและสังคม

แผนงานวิจัยที่ 9 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการองค์กรของเกษตรกร เกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตร

1.19 การรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

-

1.20 การได้รับรางวัล

-

1.21 งานที่จะทำต่อไป

- Update ฐานข้อมูลข้าวเหนียวให้มีความทันสมัยและสมบูรณ์มากขึ้น

1.22 คำชี้แจงเพิ่มเติม

- ได้ปรับแก้รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามคำแนะนำ โดยการเพิ่ม เนื้อหาด้าน IT การออกแบบฐานข้อมูล โดย MsqI รวมถึงวิธีการทำแผนที่ข้าวเหนียวพื้นเมือง ซึ่งฐานข้อมูลที่ได้จะมีการ update ข้อมูลใหม่แม้จะสิ้นสุดการทำวิจัย

1.23 ได้แนบรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการ (Project) ตามหัวข้อในส่วนที่ 2 มาด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....หัวหน้าโครงการ

(อ.พัชชา เศรษฐสุภา)

27 ม.ค. 2557

ส่วนที่ 2

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัยทุนอุดหนุนวิจัย มก. ปีงบประมาณ 2554

โครงการวิจัยรหัส ส-ค(ด)13.54

โครงการพัฒนาฐานข้อมูลข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

The Glutinous Rice Database Development for Food Security

(1)พัชชา เศรษฐฐากา, (2)คุณวีรศักดิ์ เหมสมบัติ, (3)เจษฎา เตชมหาสารานนท์

(1)PATCHA SATTAKA, (2), (3)JESSADA

TECHAMAHASARANONT

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาฐานข้อมูลข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้ข้าวเหนียว จัดทำแผนที่เพื่อการบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียวพื้นเมือง และเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร โดยเป็นการวิจัยเชิงบูรณาการเน้นการรวบรวมข้อมูลข้าวเหนียว และมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความเชี่ยวชาญด้านข้าวเหนียวในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า นโยบายด้านการผลิตข้าวเหนียวในจังหวัดอุดรธานี จังหวัดสกลนครมีความชัดเจนมากที่สุด จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่การปลูก 5 อันดับแรก ได้แก่ ขอนแก่น อุดรธานี อุบลราชธานี สกลนครและมหาสารคาม ตามลำดับ พื้นที่ผลิตข้าวเหนียวที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มากที่สุดคือที่จังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ที่ผ่านการรับรองทั้งสิ้น 8,380.5 ไร่ รองลงมาคือ จังหวัดกาฬสินธุ์ 3,368 ไร่ และจังหวัดมุกดาหาร 2,819.25 ไร่ ตามลำดับ ผลผลิตกึ่งข้าวเหนียวมีทั้งสิ้น 212 ผลผลิตกึ่งใน 19 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีการผลิตสินค้าที่ทำจากข้าวเหนียวมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนผลผลิตกึ่ง 30 ผลผลิตกึ่ง วารสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้าวเหนียว ที่รวบรวมได้มีทั้งสิ้น 93 ฉบับ สำหรับการผลิตข้าวพื้นเมืองมีพื้นที่การผลิตกระจายอยู่ในแต่ละจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มากนัก แต่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ โดยเกษตรกรบางพื้นที่ให้ความสำคัญในการเก็บรวบรวมอนุรักษ์พันธุ์กรรมข้าวพื้นเมืองเช่น จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และจังหวัดสกลนคร เป็นต้น การบริหารจัดการการผลิตข้าวเหนียวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร มีหลายปัจจัยที่สำคัญได้แก่ การกำหนดเขตการปลูกข้าวเหนียว การส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว การจัดการระบบการผลิตข้าวเหนียวที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย การจัดการระบบชลประทานที่ทั่วถึง การตลาดข้าวเหนียวที่มีเสถียรภาพ การส่งเสริมการผลิตข้าวเหนียวโดยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และนโยบายการผลิตข้าวเหนียว ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตข้าวเหนียว ได้แก่ นโยบาย ปัจจัยการผลิต โรค และแมลงศัตรูข้าว สภาพแวดล้อม การตลาดและราคา ค่านิยมในการและสวัสดิการชาวนา

คำสำคัญ : ข้าวเหนียว , ฐานข้อมูล , ความมั่นคงทางอาหาร

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to create glutinous rice database 2) to create cultivated rice mapping and 2) to create native glutinous rice mapping in Northeastern Thailand. The methodology were collected glutinous rice data and interviewed 30 sample group who concern with glutinous rice in the Northeastern.

The results of this study were: 1) Glutinous rice policy at Udon Thani and Sakon Nakhon have clearly policy. 2) The top 5 of glutinous rice areas in Northeastern were Khon Kaen, Udon Thani, Ubon Ratchathani, Sakon Nakhon and Maha Sarakham. 3) The top 3 of glutinous rice GAP areas were Udon Thani 8,380.5 rai, Kalasin 3,368 rai and Mukdahan 2,819.25 rai. 4) The glutinous rice products had 212 products in 19 provinces and Nakhon Ratchasima had 30 maximum product types. 5) The glutinous rice books, journals, thesis, research projects and others had 93 issues. 6) The diffuse native glutinous rice had many varieties such as in Roi Et, Yasothon and Sakon Nakhon. 7) Factors for glutinous rice production management for food security were ; glutinous rice areas determination, glutinous rice promotion, glutinous rice crop system management for high quality and safety, widespread irrigation system management, The stable of glutinous rice market, to promote new technology for glutinous rice production and good glutinous rice policy. 8) Factors affected to glutinous rice production were; production factor, disease and insect pest, market and price, glutinous rice popularity and farmer welfares.

Key words : Glutinous rice , Database , Food Security

(1)สาขาวิชาทรัพยากรเกษตรชีวภาพ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

(1)Faculty of Natural Resource and Agricultural Industry

(2)ศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร

(2)

(3)คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร สกลนคร

(3)Faculty of Natural Resource and Agricultural Industry